

การประเมินผลการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน
กรณีศึกษา กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุบัน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี*
EVALUATION OF IMPLEMENTATION OUTCOMES OF THE LIVESTOCK FARMING
PROMOTION PROJECT IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES A CASE STUDY OF
CHONG KHET BEEF CATTLE GROUP IN TALUBAN SUBDISTRICT, SAIBURI DISTRICT,
PATTANI PROVINCE

ชีวันท์ คุณพิทักษ์

Cheewanan Kunpitak

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, Thailand

Corresponding author E-mail: cheewanan10@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษากลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุบัน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต จังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 18 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กระดาษด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต จังหวัดปัตตานี จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสังเกต และแบบประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่า ชิกมา (σ) วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินการส่งเสริม การเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน การดำเนินงานโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคจำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) เนื้อสเต็ก 2) เนื้อสไลด์ 3) แหนมเนื้อ และ 4) เนื้อเสียบไม้ นอกจากนี้ มีการพัฒนาตัวบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ โลโก้กลุ่ม ออกแบบตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งพัฒนาต้นแบบ ผลิตภัณฑ์เพื่อออกจำหน่าย อีกทั้งกลุ่มโคเนื้อช่องเขตได้กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ และจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรในชุมชนที่มีความสนใจ ผลการประเมินโครงการจากการประมวลผล โดยใช้ CIPP Model ภาพรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี โดยผลลัพธ์ของการดำเนินงานในแต่ละด้าน ด้าน

* Received 4 April 2025; Revised 24 April 2025; Accepted 25 April 2025

ผลที่ได้รับอยู่ในระดับดีมาก ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดีมาก ด้านบริบทอยู่ในระดับดี และด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การส่งเสริม, การเลี้ยงปศุสัตว์, ภาคใต้ชายแดน, กลุ่มโคเนื้อช่องเขต, จังหวัดปัตตานี

Abstract

This research aims to evaluate the performance of livestock promotion initiatives in the southern border provinces, with a case study of the Chongkhet Beef Cattle Group in Taluban Subdistrict, Saiburi District, Pattani Province. The study employs a mixed-methods research approach. The sample group consists of 18 farmers who are either members of or connected to the Chongkhet Beef Cattle Group in Pattani Province and have received technology transfer. Additionally, four key informants include stakeholders involved in the development and upgrading of the group using science, technology, and innovation. The research instruments include questionnaires, structured interviews, observation, and evaluation forms. Data were collected through questionnaires and in-depth interviews. The statistical methods used in this study include the mean (μ) and standard deviation (σ), along with content analysis. The findings indicate that implementing livestock promotion initiatives in the southern border region has led to the development of four beef-based products: 1) Steak, 2) Sliced beef, 3) Fermented beef sausage, and 4) Skewered beef. Packaging development efforts have also been undertaken, including designing the group's logo, branding, and packaging for all four products. Prototype products have been developed for commercialization. Moreover, the Chongkhet Beef Cattle Group has formulated marketing strategies for product distribution and has conducted training programs for interested local farmers. Project evaluation using the CIPP Model indicates an overall success at a reasonable level. Specifically, the outcomes and input factors are rated as very good; the context is rated as good, and the process dimension is rated moderately.

Keywords: Promotion, Livestock Farming, Southern Border Provinces, Chongkhet Beef Cattle Group, Pattani Province

บทนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยสำนักส่งเสริมการบริการวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ตกลงที่จะร่วมมือกันดำเนินงาน “โครงการประเมินผลการดำเนินงานและผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน” ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยมีแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน สำหรับโครงการประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนกรณีศึกษา กลุ่มโคเนื้อช่องเขต

ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นโครงการหนึ่งในจำนวน 9 โครงการ ประกอบด้วย 1) กลุ่มโคเนื้อช่องเขต 2) กลุ่มโคเนื้อมีอนารอ 3) กลุ่มโคเนื้อบ้านบูเกะจือมา 4) กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ จังหวัดนราธิวาส 5) กลุ่มอีรฟานฟาร์ม 6) กลุ่มแพะแกะกระเสาะ 7) กลุ่มจูรีฟาร์มแพะ 8) กลุ่มลตามินิฟาร์ม และ 9) กลุ่มผู้เลี้ยงไก่เบตงบ้านโคกเคียน (มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2564)

โคเนื้อ ถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรมปศุสัตว์, 2564) เนื่องจากคนส่วนใหญ่ที่อาศัยในพื้นที่เป็นคนไทยอิสลาม จึงทำให้โคเนื้อเป็นที่ต้องการเพื่อการบริโภค และกิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญของผู้นับถือศาสนาอิสลาม (ไชยวรรณ วัฒนจันทร์ และเกลิงศักดิ์ อังกูรเศรษฐี, 2551) ประกอบกับสมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี รวมตัวกันเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้เสริม และเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาเนื้อโคกับพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อเนื้อโค

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจในการทำวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษา: กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาการพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อเป็นสินค้าในการบริโภคแบบเนื้อสด และเนื้อแปรรูปของคนในพื้นที่ รวมทั้งการจัดจำหน่ายให้กลุ่มเป้าหมายที่ชอบบริโภคเนื้อโคทั้งในและต่างประเทศ และประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี ทั้งนี้จะได้นำผลการประเมินไปพัฒนาส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในภาคใต้ชายแดนและสถานที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 22 คน ได้แก่เกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน จำนวน 18 คน และวิทยากรที่ให้ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการประกอบธุรกิจ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง ซึ่งได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำถามและลำดับขั้นตอนการสัมภาษณ์ ขณะสัมภาษณ์จะใช้การสังเกตการณ์ประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ เพื่อนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 3) แบบการสังเกต ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

(Participant Observation) และการสังเกตไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมพีน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ การที่ผู้วิจัยทำการสังเกตอยู่รอบนอก โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุมพีน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และ 4) แบบประเมิน เป็นแบบประเมินปลายปิดและปลายเปิด เพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสะท้อน “ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการ” ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลที่ได้รับ (Product) ตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) (Stufflebeam, D. L., 1983) โดยมีระดับความสำคัญ และระดับการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ 10 - 0

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งเป็นลักษณะของการพูดคุยตามธรรมชาติกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งระกอบด้วยประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุมพีน อำเภอสายบุรี จังหวัด ปัตตานี รวมทั้งใช้การสังเกต(Observation) ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ตลอดจนการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมิน 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับโคเนื้อ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการนำไปสู่การประเมินโครงการ การประเมินผลการดำเนินงานที่ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมพีน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้วไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation) และแบบประเมิน จะนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและทำการวิเคราะห์ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการวิเคราะห์ร่วมกับประสบการณ์ตรง เพื่อได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะเป็นลักษณะของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (μ) และค่าชุกมา (Sigma) (σ) เพื่อนำไปสู่การสรุปผลค่าเฉลี่ย และผลรวมของระดับคะแนนการประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ สำหรับการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปของการพรรณนา การแปลผลคะแนน ได้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเกณฑ์การให้คะแนนของทุกตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในโครงการภายใต้กรอบการประเมินผลโครงการ โดยผู้ประเมินจะสรุปผลคะแนนตามเกณฑ์การพิจารณาทั้ง 4 ด้าน เพื่อสะท้อน “ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการ” ทั้งในด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลที่ได้รับ (Product) โดยมีระบบการให้คะแนนและแปลผลคะแนนการประเมิน (Laxmi, 2021)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินการดำเนินงานการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษา: กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมพันธ์ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมพันธ์ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคเนื้อช่องเขตเกิดขึ้นได้ด้วยการรวมตัวของสมาชิกเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ตั้งอยู่เลขที่ 19/11 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะลุมพันธ์ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94110 เป็นกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหารายได้เพิ่ม โดยเน้นสมาชิกที่เลี้ยงโคอยู่เดิม ซึ่งสมาชิกได้ประสบปัญหาด้านราคาซื้อขาย และปัญหาการตลาดที่ตกต่ำ จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางในการกำหนดราคาขายต่อพ่อค้าคนกลาง โดยเริ่มจากสมาชิกจำนวน 20 คน ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและค้นหาวิธีปรับปรุงการเลี้ยงโคให้มีคุณภาพโดยการพัฒนาสายพันธุ์โคเพื่อขายลูกโค และทดลองเลี้ยงโคเนื้อ (โคขุน) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ การดำเนินงานเลี้ยงโค และแปรรูปโคเนื้อ เพื่อจัดจำหน่ายที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุมพันธ์ อำเภอ สายบุรี จังหวัด ปัตตานี ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ 1) การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันในตลาด และสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างความหลากหลายของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาระบบตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อทดลองตลาด และสนับสนุนการเข้าถึงโรงงานต้นแบบเพื่อให้มีกำลังการผลิตที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้มีการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้ 1) เนื้อสเต็ก เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อวัวสายพันธุ์ ไซมันแทรก หั่นเป็นชิ้นเนื้อสเต็ก แพ็คด้วยถุงซิลิโคนสุญญากาศ ขนาด 20 x 30 Cm. มีอายุการเก็บรักษาโดยการแช่แข็ง อุณหภูมิ ต่ำกว่า -18 °C) นาน 6 เดือน 2) เนื้อสไลด์ เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อวัวสายพันธุ์ ไซมันแทรก สไลด์เป็นชิ้นบาง ๆ ด้วยเครื่องสไลด์ แพ็คด้วยถุงซิลิโคน ขนาด 20 x 30 Cm. มีอายุการเก็บรักษาโดยการแช่แข็ง อุณหภูมิ ต่ำกว่า -18 °C) นาน 6 เดือน 3) แหนมเนื้อ เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อวัวสายพันธุ์ ไซมันแทรก มาบดแล้วใส่เครื่องปรุงเพื่อทำแหนมเนื้อ แพ็คด้วยถุงซิลิโคน ขนาด 15 x 25 Cm. มีอายุการเก็บรักษาโดยการแช่แข็ง อุณหภูมิ ต่ำกว่า -18 °C) นาน 6 เดือน และ 4) เนื้อเสียบไม้ เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อวัวสายพันธุ์ มาหั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมลูกเต๋า หมักด้วยเครื่องปรุงพร้อมนำไปปิ้งย่าง หรือเข้าหม้อทอดไร้น้ำมัน แพ็คด้วยถุงซิลิโคน ขนาด 15 x 25 Cm. มีอายุการเก็บรักษาโดยการแช่แข็ง อุณหภูมิ ต่ำกว่า 0 - 5 °C) นาน 7 วัน 2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุเนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้ ภายใต้การส่งเสริมและสนับสนุนของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอ.ว.) มีดังต่อไปนี้ โลโก้กลุ่ม บรรจุภัณฑ์เนื้อสเต็ก บรรจุภัณฑ์เนื้อสไลด์ บรรจุภัณฑ์แหนมเนื้อ บรรจุภัณฑ์เนื้อเสียบไม้ มี 5 แบบ ได้แก่ 1) โลโก้กลุ่ม 2) บรรจุภัณฑ์เนื้อ สเต็ก มีลักษณะเป็นถุงซิลิโคนสุญญากาศ ขนาด 20 x 30 เซนติเมตร ติดสติ๊กเกอร์ทั้งด้านหน้าขนาด 13.5 x 8 เซนติเมตร บนบรรจุภัณฑ์จะมีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ

เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรากฏด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้กลุ่ม คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ราคา และน้ำหนัก เป็นต้น 3) บรรจุภัณฑ์เนื้อสไลด์ มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 20 x 30 เซนติเมตร ติดสติ๊กเกอร์ด้านหน้าขนาด 13.5 x 8 เซนติเมตร บนบรรจุภัณฑ์จะมีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรากฏด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้กลุ่ม คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ราคา และน้ำหนัก เป็นต้น 4) บรรจุภัณฑ์เหนมเนื้อ มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15 x 25 เซนติเมตร ติดสติ๊กเกอร์ด้านหน้าขนาด 15 x 25 เซนติเมตร บนบรรจุภัณฑ์จะมีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรากฏด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้กลุ่ม คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ราคา และน้ำหนัก เป็นต้น และ 5) บรรจุภัณฑ์เนื้อเสียบไม้ มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15 x 25 เซนติเมตร ติดสติ๊กเกอร์ด้านหน้าขนาด 13.5 x 8 เซนติเมตร บนบรรจุภัณฑ์จะมีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรากฏด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้กลุ่ม คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ราคา และน้ำหนัก เป็นต้น 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคเนื้อช่องเขต ได้แก่ เนื้อเต็ก เนื้อสไลด์ เหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคเนื้อช่องเขต

ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุภัณฑ์	อายุการเก็บรักษา	ขนาดจำหน่าย	ราคาจำหน่าย	ต้นทุนการผลิต	ต้นทุนบรรจุภัณฑ์	กำไรต่อหน่วยจำหน่าย
1. เนื้อเต็ก	ถุงซีลสุญญากาศ ขนาด 20x30 Cm.	แช่แข็ง (เก็บรักษาอุณหภูมิ < -18 °C) นาน 6 เดือน	*ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม			13.6 บาท / ชิ้น	ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม
2. เนื้อสไลด์	ถุงซีลสุญญากาศ ขนาด 20x30 Cm.	แช่แข็ง (เก็บรักษาอุณหภูมิ < -18 °C) นาน 6 เดือน	*ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม			13.6 บาท / ชิ้น	ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม
3. เหนมเนื้อ	ถุงซีลสุญญากาศ ขนาด 15*25 cm.	แช่แข็ง (เก็บรักษาอุณหภูมิ < -18 °C) นาน 6 เดือน	20 กรัม / ชิ้น	8 บาท / ลูก	265.99 บาท / กิโลกรัม	14.90 บาท / ลูก	77.71
4. เนื้อเสียบไม้	ถุงซีลสุญญากาศ ขนาด 15x25 Cm.	แช่เย็น (เก็บรักษาอุณหภูมิ 0 - 5 °C) นาน 7 วัน	1 ไม้	20 บาท	471 บาท / กิโลกรัม	12.6 บาท / ลูก	10.20

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคเนื้อช่องเขต ดังนี้ 1) เนื้อเต็ก บรรจุภัณฑ์ใช้ถุงซีลสุญญากาศขนาด 20 x 30 Cm. เก็บรักษาด้วยการแช่แข็ง อุณหภูมิ < -18 °C อยู่ได้นาน 6 เดือน ขนาดราคาจำหน่าย และต้นทุนการผลิตขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม ต้นทุนบรรจุภัณฑ์ 13.6 บาท/ชิ้น กำไรต่อหน่วยจำหน่ายขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม

ละฟาร์ม 2) เนื้อสไลด์ บรรจุภัณฑ์ใช้ถุงซีลสุญญากาศขนาด 20 x 30 Cm. เก็บรักษาด้วยการแช่แข็ง อุณหภูมิ < -18 °C อยู่ได้นาน 6 เดือน ขนาด ราคาจำหน่าย และต้นทุนการผลิตขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม ต้นทุนบรรจุภัณฑ์ 13.6 บาท/ชิ้น กำไรต่อหน่วยจำหน่ายขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อวัว สายพันธุ์ ไขมันแทรก และราคาแต่ละฟาร์ม 3) แหนมเนื้อ บรรจุภัณฑ์ใช้ถุงซีลสุญญากาศขนาด 15*25 cm. เก็บรักษาด้วยการแช่แข็ง อุณหภูมิ < -18 °C อยู่ได้นาน 6 เดือน ขนาดจำหน่าย 20 กรัม/ชิ้น ราคาจำหน่าย 8 บาท/ลูก ต้นทุนการผลิต 265.99 บาท/กิโลกรัม ต้นทุนบรรจุภัณฑ์ 14.90 บาท/ถุง กำไรต่อหน่วยจำหน่าย 77.71 บาท 4) เนื้อเสียบไม้ บรรจุภัณฑ์ใช้ถุงซีลสุญญากาศขนาด 15*25 cm. เก็บรักษาด้วยการแช่แข็ง อุณหภูมิ 0 - 5 °C อยู่ได้นาน 7 วัน ขนาดจำหน่าย 1 ไม้ ราคาจำหน่าย 20 บาท/ไม้ ต้นทุนการผลิต 471 บาท/กิโลกรัม ต้นทุนบรรจุภัณฑ์ 12.60 บาท/ถุง กำไรต่อหน่วยจำหน่าย 10.20 บาท/ไม้ 4) การตลาดผลิตภัณฑ์โคเนื้อช่องเขต การตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์เนื้อสตั๊ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ และเนื้อเสียบไม้ จัดขึ้น ณ ชั้น 1 ศูนย์การค้า “เซ็นทรัลเฟสติวัล หาดใหญ่” (Central Festival Hatyai) ผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่าย แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่าย

การถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์เนื้อโคสตั๊ก เนื้อโคสไลด์ แหนมเนื้อ และเนื้อเสียบไม้ให้กับสมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และผู้สนใจ นอกจากนี้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ 1) กลยุทธ์การตลาด SME 2) แนวทางและกระบวนการเขียนแผนธุรกิจ 3) การสร้างตราสินค้า 4) การจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนแสดงฐานะทางการเงิน และ 5) การประเมินความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ แสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์โคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

3. การประเมินผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจและสังคมภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยง ปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี การส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน มีการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

รายการ	ตัวชี้วัด	μ (σ) ระดับ
1. ด้านบริบท (Context)		
1.1 วิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็น	1.1.1 ระดับความจำเป็นของโครงการที่มีต่อสถานการณ์และพื้นที่	8.83 (1.29) ดี
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1.1.2 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ	8.73 (1.38) ดี
1.3 ความสอดคล้องกับนโยบาย	1.1.3 ระดับความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายรัฐบาลหรือจังหวัดชายแดนภาคใต้	8.23 (1.60) ดี
รวม		8.60 (1.42) ดี
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)		
2.1 ความพร้อมด้านกำลังคน	2.1.1 ระดับความพร้อมของคนที่เข้าร่วมโครงการ	8.41 (1.67) ดี
2.2 ผู้ให้บริการ	2.2.1 ระดับความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร	9.38 (0.68) ดีมาก
2.3 ผู้ประสานงานโครงการ	2.3.1 ระดับความสามารถและการประสานงานของผู้ประสานงานโครงการ	9.21 (1.06) ดีมาก
2.4 รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์	2.4.1 ระดับความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับความต้องการของชุมชน	8.89 (1.32) ดี
2.5 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์	2.5.1 ระดับความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์หรือดำเนินการตามวัตถุประสงค์	9.18 (1.36) ดีมาก
ภาพรวม		9.01 (1.22) ดีมาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี (ต่อ)

รายการ	ตัวชี้วัด	μ (σ) ระดับ
3. ด้านกระบวนการ (Process)		
3.1 การสำรวจความต้องการของชุมชน	3.1.1 ระดับการประชุมหรือพบปะพูดคุยเกี่ยวกับโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	1.31 (1.23) ไม่ผ่าน
3.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	3.2.1 ระดับความเหมาะสมของระบบหรือกลไกในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	8.75 (1.06) ดี
3.3 การสื่อสาร	3.3.1 ระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ประกอบการหรือชุมชนระหว่างดำเนินโครงการ	9.22 (0.9) ดีมาก
3.4 การให้บริการ	3.4.1 ระดับการให้บริการที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	9.17 (1.40) ดีมาก
3.5 การติดตามโครงการ	3.5.1 ระดับการติดตามหรือประเมินผลการดำเนินโครงการ	8.55 (1.53) ดี
ภาพรวม		7.40 (1.22) ปานกลาง
4. ด้านผลที่ได้รับ (Output)		
4.1 ความพึงพอใจต่อโครงการ	4.1.1 ระดับความพึงพอใจด้านขั้นตอนการดำเนินงาน	9.21 (1.39) ดีมาก
	4.1.2 ระดับความพึงพอใจด้านช่องทางการติดต่อสอบถาม	9.15 (1.24) ดีมาก
	4.1.3 ระดับความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	9.82 (0.48) ดีมาก
	4.1.4 ระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	9.15 (1.14) ดีมาก
ภาพรวม		9.33 (1.06) ดีมาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุมบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า โครงการในภาพรวมเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับ ดี ($\mu = 8.59$, $\sigma = 1.23$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และปานกลาง โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ด้านผลที่ได้รับ (Product) อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.33$, $\sigma = 1.06$) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.01$, $\sigma = 1.22$) ด้านบริบท (Context) ($\mu = 8.60$, $\sigma = 1.42$) อยู่ในระดับดี และด้านกระบวนการ (Process) ($\mu = 7.40$, $\sigma = 1.22$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สามารถสรุปรายละเอียดผลการดำเนินงานแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้ 1) ผลการประเมินด้านบริบท (Context) มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.60$, $\sigma = 1.42$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละรายการอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ระดับความจำเป็นของโครงการที่มีต่อสถานการณ์และพื้นที่ ($\mu = 8.83$, $\sigma = 1.29$) ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ ($\mu = 8.73$, $\sigma = 1.38$) และระดับความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายรัฐบาลหรือจังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\mu = 8.23$, $\sigma = 1.60$) ตามลำดับ 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.01$, $\sigma = 1.22$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละรายการส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ระดับความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร ($\mu = 9.38$, $\sigma = 0.68$) ระดับความสามารถและการประสานงานของผู้ประสานงานโครงการ ($\mu = 9.21$, $\sigma = 1.06$) ระดับความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำผลิตภัณฑ์หรือดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ($\mu = 9.18$, $\sigma = 1.36$) ตามลำดับ ส่วนระดับความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับความต้องการของชุมชน ($\mu = 8.89$, $\sigma = 1.32$) และ

ระดับความพร้อมของคนที่เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.41$, $\sigma = 1.67$) 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) มีผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 7.40$, $\sigma = 1.22$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละรายการสามารถเรียงลำดับจากผลคะแนนจากมากไปน้อย ได้ดังต่อไปนี้ ระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ประกอบการหรือชุมชนระหว่างดำเนินโครงการ ($\mu = 9.22$, $\sigma = 0.9$) ระดับการให้บริการที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ($\mu = 9.17$, $\sigma = 1.40$) อยู่ในระดับดีมาก ระดับความเหมาะสมของระบบหรือกลไกในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ($\mu = 8.75$, $\sigma = 1.06$) ระดับการติดตามหรือประเมินผลการดำเนินโครงการ ($\mu = 8.55$, $\sigma = 1.53$) อยู่ในระดับดี ส่วนระดับการประชุมหรือพบปะพูดคุยเกี่ยวกับโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\mu = 1.31$, $\sigma = 1.23$) และ 4) ผลการประเมินด้านผลที่ได้รับ (Output) มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.33$, $\sigma = 1.06$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละรายการอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ระดับความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\mu = 9.82$, $\sigma = 0.48$) ระดับความพึงพอใจด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ($\mu = 9.21$, $\sigma = 1.39$) ตามลำดับ สำหรับระดับความพึงพอใจด้านช่องทางการติดต่อสอบถาม ($\mu = 9.15$, $\sigma = 1.24$) และระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\mu = 9.15$, $\sigma = 1.14$) มีคะแนนเท่ากัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการประเมินการดำเนินงานการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษา: กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุ่ม อำเภอ สายบุรี จังหวัด ปัตตานี มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุ่ม อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคเนื้อช่องเขตเกิดขึ้นได้ด้วยการรวมตัวของสมาชิกเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ตั้งอยู่เลขที่ 19/11 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะลุ่ม อำเภอ สายบุรี จังหวัด ปัตตานี 94110 เป็นกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหารายได้เพิ่มโดยเน้นสมาชิกที่เลี้ยงโคอยู่เดิม ซึ่งสมาชิกได้ประสบปัญหาด้านราคาซื้อขาย และปัญหาการตลาดที่ตกต่ำ จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางในการกำหนดราคาขายต่อพ่อค้าคนกลาง โดยเริ่มจากสมาชิกจำนวน 20 คน ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและค้นหาวิธีปรับปรุงการเลี้ยงโคให้มีคุณภาพโดยการพัฒนาสายพันธุ์โคเพื่อขายลูกโค และทดลองเลี้ยงโคเนื้อ (โคขุน) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น การเลี้ยงโคของเกษตรกรของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต สอดคล้องกับแนวคิดของ จันท์นิธิ วีระเวชรวิชัย ที่พบว่าในระยะแรกเป็นการเลี้ยงเพื่อการยังชีพและกิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญของผู้นับถือศาสนาอิสลาม การศาสนาเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญยิ่งที่ทำให้เกิดการขยายตัวของความต้องการโคในพื้นที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนโคในพื้นที่ในช่วงเวลาของพิธีการศาสนาเป็นวัฏจักรปัญหาของประชาชนในพื้นที่มาเป็นระยะพอสมควรการแก้ปัญหาเบื้องต้นจึงเป็นการนำเข้าโคมาจากพื้นที่อื่น ในขณะเดียวกันก็เกิดการส่งเสริมเลี้ยงโคกันอย่างรวดเร็วเนื่องจากมีข้อมูลสนับสนุนการขาดตลาดในตลาดพื้นที่ เมื่อมีการนำเข้าโคมาจากพื้นที่ภายนอกมากขึ้น ประกอบกับการเพิ่มอัตราการเลี้ยงโค ทำให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขายในพื้นที่เริ่มประสบปัญหาโคล้มตลาดอย่างมากรวมถึงกลุ่มเกษตรกรขาดเครื่องมือ

และทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากโคเพื่อสร้างทางเลือกใหม่ของผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคให้กับผู้บริโภค (จันทน์ อีรวะเจริญชัย, 2560) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพร เศรษฐศิริไพบูลย์ กล่าวว่า โคเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนใน 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดน โดยนิยมเลี้ยงโคพื้นเมืองเพื่อบริโภคในชีวิตประจำวัน และใช้บริจาทานในช่วงเทศกาลรอมฎอนหรือที่เรียกว่า วัวบุญ ส่งผลให้ความต้องการโคมีสูงมาก จึงมีนำโคจากพื้นที่อื่นมาขายในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ชายแดนเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นตลาดโคที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศก็ว่าได้ ทว่าปริมาณความต้องการโคในพื้นที่มีมาก แต่เม็ดเงินจากการซื้อขายโคกลับไม่หมุนเวียนถึงเกษตรกรในพื้นที่ จึงมีความพยายามของหลายหน่วยงานที่จะสนับสนุนและยกระดับการเลี้ยงโคให้เป็นอาชีพหลักในพื้นที่เกิดขึ้น (ปิยพร เศรษฐศิริไพบูลย์, 2564)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุบัน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต มีการจำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้ 2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สำหรับบรรจุเนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้ มี 5 แบบ ได้แก่ ดังนี้ โลโก้กลุ่ม บรรจุภัณฑ์เนื้อสเต็ก บรรจุภัณฑ์เนื้อสไลด์ บรรจุภัณฑ์แหนมเนื้อ บรรจุภัณฑ์เนื้อเสียบไม้ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคเนื้อช่องเขต ได้แก่ เนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ เนื้อเสียบไม้ และ 4) การตลาดผลิตภัณฑ์โคเนื้อช่องเขต เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์เนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อ และเนื้อเสียบไม้ จัดขึ้น ณ ชั้น 1 ศูนย์การค้า “เซ็นทรัลเฟสติวัล หาดใหญ่” (Central Festival Hatyai) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้การทำผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคแก่สมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุบัน อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี และผู้สนใจ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิริยาพร สุวรรณไตรย์ และชัยวิวัฒน์ วงศ์สวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรพร้อมบริโภค: กรณีศึกษา บ้านผาสุก ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา สัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สมุนไพรพร้อมบริโภคจากการศึกษา พบว่า สัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์สมุนไพรพร้อมบริโภคมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็น ร้อยละ 45.27 และ กลุ่มสมุนไพรผู้ร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 (พิริยาพร สุวรรณไตรย์ และชัยวิวัฒน์ วงศ์สวัสดิ์, 2564)

การประเมินผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจและสังคมภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุบัน อำเภอ สาบบุรี จังหวัด ปัตตานี การประเมินผลการดำเนินงานที่ได้รับการพัฒนายกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี ซึ่งผลการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านผลที่ได้รับ (Product) อยู่ในระดับดีมาก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับดีมาก ด้านบริบท อยู่ในระดับดี และด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า การดำเนินงานในภาพรวมที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี และในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง ซึ่งใช้การประเมินโครงการแบบ CIPP Model เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ นิตยาภรณ์ นิพัทธ์ศานต์ และคณะ ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพ กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบ้านโรงวัว จำกัด ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (นิตยาภรณ์ นิพัทธ์ศานต์

และคณะ, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ ประกอบกิจ และวาทัญญู หมัดซูโชติ ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (U2T) โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model): กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนสงขลา โดยมีองค์ประกอบในการประเมินโครงการทั้งหมด 4 รายการด้วยกัน คือ 1) การประเมินบริบทโครงการ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ และ 4) การประเมินผลผลิต (พรเพ็ญ ประกอบกิจ และวาทัญญู หมัดซูโชติ, 2566) และการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษา กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบลตะลุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีนั้น ภาพรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.59$, $\sigma = 1.23$)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กรณีศึกษา: กลุ่มโคเนื้อช่องเขต ตำบล ตะลุง อำเภอ สายบุรี จังหวัด ปัตตานี มี 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต เป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคเนื้อช่องเขตเกิดขึ้นได้ด้วยการรวมตัวของสมาชิกเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ตั้งอยู่เลขที่ 19/11 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะลุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94110 เป็นกลุ่มเลี้ยง โคเนื้อเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหารายได้เพิ่ม โดยเน้นสมาชิกที่เลี้ยงโคอยู่เดิม ซึ่งสมาชิกได้ประสบปัญหาด้านราคาซื้อ และปัญหาการตลาดที่ตกต่ำ จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางในการกำหนดราคาขายต่อพ่อค้าคนกลาง โดยเริ่มจากสมาชิกจำนวน 20 คน ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและค้นหาวิธีปรับปรุงการเลี้ยงโคให้มีคุณภาพโดยการพัฒนาสายพันธุ์โคเพื่อขายลูกโค และทดลองเลี้ยงโคเนื้อ (โคขุน) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขตฯ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต 2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์เนื้อสเต็ก เนื้อสไลด์ แหนมเนื้อและเนื้อเสียบไม้ จัดขึ้น ณ ชั้น 1 ศูนย์การค้า “เซ็นทรัลเฟสติวัล หาดใหญ่” (Central Festival Hatyai) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้การทำผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคแก่สมาชิกกลุ่มโคเนื้อช่องเขตฯ การส่งเสริมการเลี้ยง ปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนกลุ่มโคเนื้อช่องเขตฯ ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนของกลุ่มโคเนื้อช่องเขต ที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี และในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับปานกลาง ซึ่งใช้การประเมินแบบ CIPP Model จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคให้ได้รับมาตรฐานการผลิต เพื่อขยายตลาดในการจัดจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ 2) ควรพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เนื้อโคในลักษณะอื่น ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เนื้อโค ตลอดจนการสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์. (2564). ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2567 จาก <https://ict.dld.go.th/webnew/index.php/th/service-ict/report/355-report-thailand-livestock/animal-book/1670-2564>

- จันทน์ อีร์เวจเรญชัย. (2560). การพัฒนาการถนอมและแปรรูปอาหารสุญไทยแลนด์ 4.0. วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(1), 55-70.
- ไชยวรรณ วัฒนจันทร์ และเถลิงศักดิ์ อังกรเศรษฐี. (2551). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง สมรรถภาพการผลิต และลักษณะซากโคพื้นเมือง ภาคใต้ภายใต้ระบบการเลี้ยงแบบปล่อยใน จังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิตยาภรณ์ นิพัทธ์สานต์ และคณะ. (2563). การประเมินโครงการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพ กลุ่มเกษตรกร บ้านโรงวัว ตำบลแม่สอย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารแก่นเกษตร, 48(1), 79-92.
- ปิยพร เศรษฐศิริไพบูลย์. (2564). โคขุน ขุนโค สร้างอาชีพที่ชายแดนใต้. กรุงเทพมหานคร: สถาบันการจัดการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร.
- พรเพ็ญ ประกอบกิจ และวาทัญญู หมัดชูโชติ. (2566). การประเมินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล แบบบูรณาการ (U2T) โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) : กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนสงขลา. วารสารวิชาการ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้, 3(2), 63-74.
- พิริยาพร สุวรรณไตรย์ และชัยวิวัฒน์ วงศ์สวัสดิ์. (2564). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรพร้อม บริโภค: กรณีศึกษา บ้านผาสุก ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร. วารสารการพัฒนา ชุมชนและคุณภาพชีวิต, 9(2), 213-222.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2564). ข้อเสนอโครงการประเมินผลการดำเนินงานและผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ ภายใต้ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สงขลา: มหาวิทยาลัย ทักษิณ.
- Laxmi. (2021). Converting percentage to GPA out of 10. Retrieved February 20, 2025, from <https://www.learn cram.com/calculator/converting-percentage-to-gpa-out-of-10/>
- Stufflebeam, D. L. (1983). The CIPP Model for Program Evaluation. In F. S. Madaus, Evaluation Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation V (pp. 117 - 141). Norwell: Kluwer.